

Korach - Lessons in Leadership

Ethics & Ethos: Insights on the Weekly Parsha

Rabbi Shmuel Silber

June 21, 2017

1. במדבר פרק טז

(יב) וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְקָרָא לְדָתָן וְלָאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה: (יג) הַמַּעֲט כִּי הֶעֱלִיתָנוּ מֵאֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ לְהַמִּיתָנוּ בְּמִדְבָּר כִּי־תִשְׁתַּרְרַר עָלֵינוּ גַם־הַשְּׁתַרְרָה: (יד) אֲפֹי לֹא אֶל־אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ הִבְיֵאתָנוּ וַתִּתֶּן־לָנוּ נַחֲלֹת שָׂדֵה וְכַרְם הַעֵינֵי הָאֲנָשִׁים הָהֵם תִּנְקַר לֹא נַעֲלֶה: (טו) וַיַּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל־יְקֹוֹק אֶל־תִּפְּזֵן אֶל־מִנְחָתָם לֹא חֲמוֹר אֶחָד מֵהֶם נִשְׂאתִי וְלֹא הִרְעַתִּי אֶת־אֶחָד מֵהֶם:

12. Moses sent to call Dathan and Abiram, the sons of Eliab, but they said, "We will not go up. 13. Is it not enough that you have brought us out of a land flowing with milk and honey to kill us in the desert, that you should also exercise authority over us? 14. You have not even brought us to a land flowing with milk and honey, nor have you given us an inheritance of fields and vineyards. Even if you gouge out the eyes of those men, we will not go up." 15. Moses was exceedingly distressed, and he said to the Lord, "Do not accept their offering. I have not taken a donkey from a single one of them, and I have not harmed a single one of them."

2. רש"י צמדזר פרשת קורח פרק טז פסוק טו

לא חמור אחד מהם נשאתי – לא חמורו של אחד מהם נטלתי. אפילו כשהלכתי ממדין למזרים והרכבתי את אשתי ואת בני על החמור, וכי לי ליטול אותו החמור משלכם, לא נטלתי אלא משלי. ותרגום אנקלוס, שחרית, לשון ארמי, כך נקראת אנגריא של מלך שחור:

3. רמב"ן במדבר פרשת קורח פרק טז פסוק טו

וטעם לא חמור אחד מהם נשאתי – אמר מה שררה אני משתרר עליהם, כי מעולם לא לקחתי מהם אפילו חמור אחד לעשות צרכי כדרך המלכים או השרים, כי זה משפט המלוכה

4. מדרש תנחומא (ורשא) פרשת קרח סימן ז

וכן שמואל הצדיק אומר הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמור מי לקחתי (ש"א = שמואל א' = יב) שור שהייתי מקריב עליהם מקרבנותיהם ומבקש רחמים עליהם וכן למשוך עליהם מלך משלי היה שנאמר (שם / שמואל א' // טז) עגלת בקר תקח בידך ואמרת לזבוח לה' באתי, וכן הוא אומר (שם / שמואל א' // ט) כי זבח היום לעם בבמה, ולא נטלתי משלהם, ובשעה שהייתי חוזר ועושה דיניהם וצרכיהם והולך וסובב על עיירות ישראל שנאמר (שם / שמואל א' // ז) והלך מדי שנה בשנה וסבב בית אל והגלגל והמצפה ושפט את ישראל, דרך העולם בעלי דינים הולכין אצל הדיין ואני הולך וסובב מעיר לעיר וממקום למקום, וכן משה אמר להם לישראל כי יהיה להם דבר בא אלי וגו' (שמות יח) ואני לא עשיתי כן אלא אני מטריח והולך אצלם

5. ספורנו במדבר פרשת קורח פרק טז פסוק טו

לא חמור אחד מהם נשאתי. אפילו במה שיהנה הדיוט מחבירו לא נהניתי מהם שלא קבלתי מהם אפילו חמור בהשאלה ואם כן היתה שררתי עליהם כולה לתועלתם ולתקן עניניהם לא לתועלתי והנאתי כלל כמנהג כל משתרר ואינם מתרעמים על שררתי אלא מצד מה שהם כפויי טובה:

6. ר' חיים פלטיאל במדבר פרשת קורח פרק טז פסוק טו

לא נשאתי לשון משוי, לא הטענתי משוי שלי על חמורם, ולא הרעותי לאחד מהם לשון ריעות, לא הייתי שותף עם שום אחד מהם שיהיה להם לחושדני שנטלתי יותר ממנו בשותפות.

7. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ט עמוד א

דתניא: מעשה בתלמי המלך שכינס שבעים ושנים זקנים, והכניסן בשבעים ושנים בתים, ולא גילה להם על מה כינסן. ונכנס אצל כל אחד ואחד ואמר להם: כתבו לי תורת משה רבכם. נתן הקדוש ברוך הוא בלב כל אחד ואחד עצה, והסכימו כולן לדעת אחת ... לא חמד אחד מהם נשאתי

8. רש"י מסכת מגילה דף ט עמוד ז

לא חמד אחד מהם נשאתי – שלא יאמר חמור לא לקח, אצל חפץ אחר לקח.

9. במדבר פרק יא

(י) וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת-הָעָם בֹּכֶה לְמִשְׁפָּחָתָיו אִישׁ לְפִתְחֵי אֹהֶלוֹ וַיַּחֲרֵאֵף יְקֹוֹק מְאֹד וּבְעֵינָיו מִשָּׂה רָע: (יא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-יְקֹוֹק לְמָה הִרְעַתָּ לְעַבְדְּךָ וּלְמָה לֹא-מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ לְשׁוֹם אֶת-מִשְׁאֵל כָּל-הָעָם הַזֶּה עָלַי: (יב) הָאֲנֹכִי הִרִיתִי אֶת כָּל-הָעָם הַזֶּה אִם-אֲנֹכִי יִלְדֹתִיהוּ כִּי-תֹאמֶר אֵלַי שְׂאֵהוּ בְּחִיקְךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאִמָּן אֶת-הַיֵּלֶק עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתָּיו: (יג) מֵאִיִן לִי בָשָׂר לְתֵת לְכָל-הָעָם הַזֶּה כִּי-יִבְכּוּ עָלַי לֵאמֹר תִּנְהַלְנוּ בָשָׂר וְנֹאכְלָה: (יד) לֹא-אוּכַל אֲנֹכִי לְבַדִּי לְשַׂאת אֶת-כָּל-הָעָם הַזֶּה כִּי כָבֵד מִמֶּנִּי: (טו) וְאִם-כָּכֶה אֶת-עֲשֵׂה לִי הֲרֹגְנִי נָא הֲרֹג אִם-מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְאֵל-אַרְאֶה בְּרַעְתִּי:

10. Moses heard the people weeping with their families, each one at the entrance to his tent. The Lord became very angry, and Moses considered it evil. 11. Moses said to the Lord, "Why have You treated Your servant so badly? Why have I not found favor in Your eyes that You place the burden of this entire people upon me? 12. Did I conceive this entire people? Did I give birth to them, that You say to me, 'Carry them in your bosom as the nurse carries the suckling,' to the Land You promised their forefathers? 13. Where can I get meat to give all these people? For they are crying on me, saying, 'Give us meat to eat.' 14. Alone I cannot carry this entire people for it is too hard for me. 15. If this is the way You treat me, please kill me if I have found favor in Your eyes, so that I not see my misfortune."

10. אבן עזרא במדבר פרשת בהעלותך פרק יא פסוק יב

(יב) הריתי – האני אמם? ילדתיהו – או אני אביהם?

11. הכתב והקבלה במדבר פרשת בהעלותך פרק יא פסוק יב

א. (יב) האנכי הריתי אם אנכי ילידתיהו. כלומר אין ביכלתי להתנהג עמהם כהתנהגות האם עם בנה אשר הורתהו והולידתו, כי האם הוכן לה בטבעה למלאות בכל שעה תשוקת בנה להיניקהו משוד תנחומיה ומחלבה ולהשקיט המית יונקה בבכיתו עליה, ולי לא שמת היכולת הזאת בהנהגתי עליהם, רק אנכי עמם כאומן זכר הנושא ילד על כתפיו וכו':

ב. כאשר ישא האומן. המכוון בזה למה תעשני כאומן ולא כאומנת, כי האומנת כאשר תשא את היונק אם יבכה תפייסהו בתתה לו מחלב שדים אבל האומן שהוא בעל, ואיש לא יכול לפייס את התינוק, ואם יבכה אין לו שדים וחלב יפייסהו במ (רי"א).

12. דעת זקנים מבעלי התוספות במדבר פרשת בהעלותך פרק יא פסוק יב (יב) כי תאמר אלי שאהו בחיקך. כי לולי זה הייתי בורח והולך:

13. "Reflections of the Rav", vol. 1, pp. 150-159

What is an Omein?- it is a nursing mother or father. Of course, a nursing mother teaches the baby. Perhaps the mother is the best and most important teacher in the life of a baby. But she does something else - the Rebbe teaches the talmidim. The nursing mother, in addition to teaching, carries the baby in her bosom or in her arms. "...as a nurse carries a sucking child,". What does this mean? Usually the father doesn't do it, the mother does it. The father has no patience for that. It has more meaning than the literal meaning of the word. The teacher does teach his disciple, but the disciple very seldom becomes a part of him. When the mother teaches the baby, the baby becomes a part of her. The mother, when she rears the baby, has one calling, one purpose, to protect the baby. The Omein or the mother basically do not belong to themselves. Many may be very critical of my statement but this is true according to Yahadut. A mother has no life of her own. She belongs to the infant. At least as long as the infant is helpless and is exposed to the dangers of a hostile environment. She belongs to the infant. Moshe discovered now that teaching is not enough for a leader of Yisrael. A teacher, no matter how devoted, has a life of his own. That his job is nursing, carrying the baby in his arms, watching every step, guessing the baby's needs (a baby cannot say what she wants, you have to guess) feeling pain when the baby cries and being happy when the baby is cheerful. Teaching or instructing her good performances, but that is not everything. Moshe, who reconciled with his role as a teacher and leader of adults, began to doubt his ability to play the role of an Omen or mother nurse. Listen to his words: Did I conceive all these people, did I bear them, that you say to me: Carry them in your bosom as a nurse carries an infant? Moshe discovered something tragic in a mother's life. That from now on, as an individual, he has no rights at all, no right to rejoice, whenever God will be good to him. As a private person, he is not entitled to enjoy life as an individual, to be happy in an ordinary way, like any other human being, because his children will never belong to Moshe. He lost his family. He became the mother nurse of K'lal Yisrael, no family of his own.

This is what our Rabbis say: "he separated himself from his wife." It isn't just his wife from whom he separated, it's the wife and children (two lovely boys), his sister, his brother. He could not share his joy with them, they could not share their joy with him, he is the father of Yisrael, the father of K'lal Yisrael, and that is what he means: the role of "as a nurse carries a sucking child" was imposed upon him during the rebellion of the Mit'onenim. He separated himself, not only from his mate, but also from his children. Where are Moshe's children? Do we ever come across Moshe's children? There was a census taken in the desert the beginning of the 40 years and at the end of the 40 years. Are Moshe's children mentioned? Not once.

.... On the other hand, Moshe had no right to give any preference, or to give an additional second to his son, because he was the father of every child within the Jewish community. So Moshe lost his children. He became the Omein, the nursing mother, of K'lal Yisrael.

לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעותי
את אחד מהם כו' (טז, טו). הכלל, משה
רבינו היה מעלה כל ישראל והיה מדבק
עצמו תמיד לכל ישראל. וזהו לא חמור
'אחד' מהם נשאתי, כלומר שלא נשאתי
גוף אחד מישראל, רק כל ישראל נשאתי,
וכן לא דבקתי לאיש אחד מישראל רק
לכל ישראל, וזהו 'לא חמור' כו', 'ולא
הרעותי' לשון דביקות מלשון 'אחי ורעי'
(תהלים קכב, ח) :